

Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
3 mei 2024
Ons kenmerk
Cft 202400048
Pagina
1/7

Uw kenmerk

Bijlage
2

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2024 van Bonaire

Geachte heer Oleana,

Op 19 april 2024 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de uitvoeringsrapportage (UR) van Bonaire over het eerste kwartaal van 2024. De eerste UR bevat geen begrotingswijziging (BW). Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft op deze UR.¹ In bijlage 1 van deze brief vindt u een nadere uitleg en cijfermatige onderbouwing bij deze reactie.

Achtergrond

Op grond van artikel 22 van de Wet financiën Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) dient Bonaire na afloop van ieder kwartaal een uitvoeringsrapportage aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) te zenden, door tussenkomst van het Cft. Voor de aanlevering van de uitvoeringsrapportages is een format overeengekomen tussen het openbaar lichaam en het Cft. Hierbij zijn ook afspraken gemaakt over de verantwoordingsinformatie die de UR tenminste dient te bevatten, zodat het format voldoet aan de toepasselijke wet -en regelgeving en het Cft zijn taken op grond van de Wet FinBES naar behoren kan uitvoeren.²

De afgelopen tijd is het vaker voorgekomen dat de UR van Bonaire niet voldoet aan het met u overeengekomen format. Dit geldt ook voor de eerste UR van 2024.³ De UR bevat geen realisatiecijfers op basis van de functionele indeling, geen overzicht van de lokale heffingen en er ontbreekt informatie over de ontwikkelingen met betrekking tot het financieel beheer. Na ambtelijke aanvraag heeft het Cft aanvullende informatie ontvangen, op basis waarvan het Cft tot deze reactie heeft kunnen komen. Hieruit blijkt dat Bonaire wel in staat is de benodigde informatie op te leveren, Het Cft gaat er derhalve van uit dat u het overeengekomen format en de bijbehorende afspraken in het vervolg weer hanteert.

Oordeel

Bonaire zet in de UR de realisatie over het eerste kwartaal van 2024 af tegen de vastgestelde begroting 2024 inclusief eerste BW (hierna: begroting). De eerste UR toont een voorlopig overschot over het eerste kwartaal van USD 11,7 miljoen. De begroting gaat uit van een nulresultaat voor 2024. Het voorlopige positieve resultaat wordt veroorzaakt door achterblijvende reguliere lasten en lasten voor projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen. Ook de realisatie van de geplande investeringen blijft achter. Het Cft uit zijn zorgen over de achterblijvende realisatie in relatie tot de beperkingen in de uitvoeringskracht van het openbaar lichaam, en daarmee over het realiteitsgehalte van de begroting. Het Cft adviseert Bonaire de realisatie van de reguliere lasten, de lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen en de realisatie van de investeringen daarom nauwlettend te monitoren en de begroting indien nodig aan te passen.

Toelichting

Bonaire realiseert tot en met het eerste kwartaal van 2024 USD 25,8 miljoen aan reguliere baten en USD 13,9 miljoen aan reguliere lasten, de begroting gaat uit van USD 97,8 miljoen aan reguliere baten en lasten voor geheel 2024. De realisatie van de baten loopt in lijn met de begroting, de realisatie van de lasten loopt achter ten opzichte van de begroting.

De achterblijvende lasten worden deels verklaard door facturen en subsidies die in het eerste kwartaal nog niet zijn betaald. In de voorgaande uitvoeringsrapportages rapporteerde Bonaire over de reeds aangegane verplichtingen voor het desbetreffende begrotingsjaar. De eerste UR 2024 bevat geen actuele stand van de verplichtingen. Het Cft kan daarom geen goed oordeel vormen over de achterblijvende lasten en of het noodzakelijk is de begroting aan te passen. Het Cft adviseert Bonaire in het vervolg een overzicht van de verplichtingen toe te voegen aan de uitvoeringsrapportages en de ontwikkeling van de lasten te volgen en deze indien nodig met een BW aan te passen.

Bonaire neemt in de begroting een bedrag van USD 40,1 miljoen aan investeringen op. De investeringen beslaan 44 projecten, de grootste investering is ter verbetering van de infrastructuur. In het eerste kwartaal is slechts USD 1,8 miljoen van de totale investeringsopgave gerealiseerd. Het Cft uit zijn zorgen over de achterblijvende realisatie en acht het voorzienbaar dat Bonaire met het huidige investeringstempo niet de gehele investeringsbegroting zal realiseren in 2024. Het Cft verzoekt Bonaire in de tweede UR 2024 een liquiditeitsplanning op te nemen waaruit blijkt op welke wijze Bonaire de investeringen in dit begrotingsjaar zal realiseren.

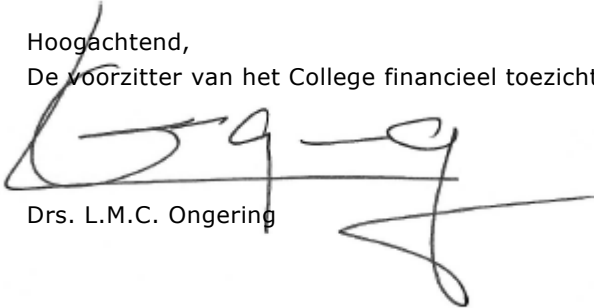
Bonaire nam in de begroting het volledige beschikbare bedrag aan bijzondere uitkeringen op, USD 43,7 miljoen. In het eerste kwartaal realiseerde Bonaire hiervan slechts USD 3,5 miljoen. Omdat Bonaire ook de meerjarig ontvangen bijzondere uitkeringen heeft opgenomen in de begroting 2024 is het inzicht in de begroting en de concrete uitvoering van de projecten gefinancierd door bijzondere uitkeringen beperkt.

Kenmerk
Cft 202400048
Blad
3/7

Het openbaar lichaam heeft aangegeven toe te werken naar een realistische prognose van het bestedingspatroon.⁴ Het Cft is positief over de aanpak van Bonaire en verzoekt Bonaire de meerjarige prognose met voorrang op te pakken.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L.M.C. Ongerling', written over a horizontal line. The signature is stylized and extends to the right of the line.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire

Bijlage 1: Uitleg en cijfermatige onderbouwing

Tabel 1 geeft de realisatie in het eerste kwartaal van 2024, de begroting 2024 inclusief wijzigingen zoals gepresenteerd in de eerste UR, en de procentuele realisatie ten opzichte van de begroting weer.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁵

	1e UR 2024	Begroting 2024	Realisatie
Baten	25,7	97,8	26%
Overdrachten	10,1	44,8	23%
Lokale heffingen en belastingen	14,4	34,3	42%
Reserveringen	0,9	17,0	5%
Overige goederen en diensten	0,3	1,5	21%
Huren en pachten	0,04	0,2	23%
Bijzondere uitkeringen	3,5	43,7	8%
Baten incl. bijzondere uitkeringen	29,2	141,6	21%
Lasten	13,9	97,8	14%
Overige goederen en diensten	5,4	47,6	11%
Salarissen en sociale lasten	5,8	26,3	22%
Overige inkomensoverdrachten	1,3	16,7	8%
Kapitaallasten	0,8	3,1	24%
Personeel van derden	0,5	1,9	27%
Energie	0,2	1,8	13%
Reserveringen	0,0	0,3	0%
Niet in te delen uitgaven	0,0	0,3	0%
Bijzondere uitkeringen	3,5	43,7	8%
Lasten incl. bijzondere uitkeringen	17,5	141,6	12%
Resultaat	11,7	0,0	

Bron: eerste uitvoeringsrapportage 2024 van Bonaire.

Baten

Bonaire realiseert in het eerste kwartaal 2024 USD 25,8 miljoen aan reguliere baten, exclusief de baten uit bijzondere uitkeringen. De realisatie is in lijn met de begroting, in het eerste kwartaal realiseert Bonaire 26 procent van de voor 2024 begrote baten. De overdrachten, voornamelijk bestaande uit de vrije uitkering, vormen een groot deel van de ontvangen baten. De overdrachten zijn fors gestegen ten opzichte van de eerste UR van 2023. Deze stijging wordt met name verklaard door een verhoging van de vrije uitkering.

De reserveringen bestaan uit een budgetoverheveling van eerdere door de eilandsraad goedgekeurde onttrekkingen aan de algemene reserve die in de voorgaande jaren niet tot besteding zijn gekomen.

Bonaire realiseert in het eerste kwartaal USD 14,4 miljoen aan baten uit lokale heffingen, 42 procent van de voor 2024 begrote baten uit lokale heffingen. Dit wordt voornamelijk verklaard door de motorrijtuigenbelasting die in het eerste kwartaal van het jaar is geïnd. Daarnaast zijn de baten uit de toeristenbelasting in het eerste kwartaal traditioneel hoger vanwege het toeristenseizoen.

Lasten

Bonaire realiseert in het eerste kwartaal USD 13,9 miljoen aan reguliere lasten, exclusief de lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen. De lasten blijven op verschillende categorieën achter ten opzichte van de begroting. Een subsidie aan Selibon is nog niet verstrekt in het eerste kwartaal van 2024 vanwege het uitblijven van de vastgestelde jaarrekeningen over 2020 tot en met 2022. Bonaire geeft in de UR aan dat Selibon in april een voorlopig voorschot zal ontvangen, de omvang van dit bedrag wordt niet vermeld.

Daarnaast begroot Bonaire in 2024 USD 47,6 miljoen aan lasten voor de post overige goederen en diensten. In het eerste kwartaal is hiervan USD 5,4 miljoen gerealiseerd, 11 procent van de begroting. Het openbaar lichaam licht in de UR niet toe waarom de realisatie van deze lasten achterblijft ten opzichte van de begroting. Ook wordt geen overzicht gegeven van de aangegane verplichtingen. Het Cft beveelt Bonaire aan de ontwikkeling van de lasten nauwlettend te volgen en de begroting tijdig bij te stellen, indien de realisatie daar aanleiding toegeeft.

Bijzondere uitkeringen

Het totaal begrote bedrag aan bijzondere uitkeringen bedraagt in 2024 USD 43,7 miljoen. Hiervan is in het eerste kwartaal USD 3,5 miljoen gerealiseerd (8 procent ten opzichte van de vastgestelde begroting). Bonaire licht in de UR toe dat er wel al verplichtingen zijn aangegaan voor projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen, de cijfermatige toelichting hiervan ontbreekt echter.

Bonaire neemt in de begroting alle ontvangen bijzondere uitkeringen op, ook als deze meerjarig bestemd zijn. Om tot een realistischere begroting te komen adviseerde het Cft meermaals een prognose te maken van het bestedingspatroon van de bijzondere uitkeringen voor 2024 en verder. Bonaire stelt dat de budgethouders (van de bijzondere uitkeringen) op dit moment nog niet goed in staat zijn om een realistische prognose te maken van het bestedingspatroon. Het openbaar lichaam werkt aan een verbetering van de kwaliteit van de prognoses, in de volgende BW zal Bonaire een meer nauwkeurige (meerjarige) prognose opnemen.

Financieel beheer

De eerste UR van 2024 bevat geen informatie over de ontwikkelingen met betrekking tot (de verbetering van) het financieel beheer. Het Cft verzoekt Bonaire om in de volgende uitvoeringsrapportages de paragraaf over de voortgang van het financieel beheer weer op te nemen.

Collectieve sector

Conform artikel 11 lid 4 van de Wet FinBES rapporteert het Cft in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) jaarlijks, gelijktijdig met het doorzenden van de jaarrekening, over de voorlopige uitgaven-, inkomsten-, tekort- en schuld cijfers van de collectieve sector van de openbare lichamen aan de minister van BZK. De laatste vaststelling van de collectieve sector van Bonaire dateert echter van 2020, waardoor het opstellen van bovengenoemde rapportage voor de recentere jaren niet mogelijk is. Om tot een actualisatie van de collectieve sector van Bonaire te komen heeft het Cft in samenwerking met het CBS een uitvraag gedaan aan het bestuurscollege van Bonaire.⁶ Het bestuurscollege van Bonaire is verzocht uiterlijk 30 april 2024 op dit verzoek te reageren, tot op heden heeft het Cft nog geen reactie ontvangen.

Bijlage 2: Eindnoten

¹ Op basis van artikel 22 van de Wet FinBES reageert het Cft op de eerste UR 2024. Het toetsingskader voor beoordeling van de UR wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES opgenomen criteria.

² Artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

³ Ook de eerste aanlevering van de vierde UR 2023 voldeed niet aan de wettelijke vereisten. Cft, kenmerk Cft 202400026, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2023 van het openbaar lichaam Bonaire, d.d. 29 februari 2024.

⁴ Openbaar Lichaam Bonaire, kenmerk Z240011850, Reactie op het advies van Cft op de 1^e begrotingswijziging 2024, d.d. 24 maart 2024.

⁵ In deze tabel is sprake van afronding. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁶ Cft, kenmerk Cft 202400030, Actualisatie samenstelling collectieve sector Bonaire, d.d. 12 maart 2024.